

KONKURENCES PADOME

Elizabetes ielā 41/43, Rīgā, LV-1010 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

2002.gada 6.februārī

Nr. 5

(Prot.Nr.6, 4.§)

Par lietas izpētes izbeigšanu

Lieta Nr.605/02/06/1

Par SIA "12 Dimensijas" 28.12.2001. iesniegumu Nr.605

Konkurences padome 28.12.2001. saņēma SIA "12 Dimensijas" 28.12.2001. iesniegumu, kurā iesniedzējs informē Konkurences padomi, ka divu uzņēmēj sabiedrību a/s "Preses apvienība" un SIA "Narvesen Baltija" apvienotais tirdzniecības tīkls atsakās pieņemt realizācijā SIA "12 Dimensijas" izdoto sienas kalendāru "Laikraksts Izstāde kalendārs 2002", atteikumu pamatojot ar to, ka kalendārs neatbilst izvietojuma un kvalitātes principiem pēc kādiem tiek pieņemti produkti izplatīšanai tirdzniecības tīklā. Iesniedzējs uzskata, ka a/s "Preses apvienība" un SIA "Narvesen Baltija" atteikuma iemesli nav objektīvi, ierobežo patērētāju tiesības veikt savu izvēli preču iegādē un lūdz Konkurences padomi izvērtēt esošās situācijas atbilstību spēkā esošajiem likumiem.

Ņemot vērā to, ka Konkurences padomes uzdevums ir izvērtēt Konkurences likuma iespējamos pārkāpumus, kā arī ievērojot SIA "12 Dimensijas" iesnieguma saturu un būtību, Konkurences padome SIA "12 Dimensijas" iesniegumā norādītās a/s "Preses apvienība" un SIA "Narvesen Baltija" darbības izvērtēja 18.06.1997. Konkurences likuma 17. panta aspektā par iespējamo dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpumu.

01.01.2002. ir stājies spēkā jaunais 04.10.2001. pieņemtais Konkurences likums. Līdz ar tā spēkā stāšanos spēku ir zaudējis 18.06.1997. Konkurences likums. Taču ņemot vērā to, ka SIA "12 Dimensijas" atteikumu no a/s "Preses apvienība" un SIA "Narvesen Baltija" saņēma 09.10.2001. un Konkurences padomes rīcībā nav informācijas par to, ka atteikums ir bijis izteikts arī 2002.gadā, tad lietas izskatīšanas sakarā ir piemērojamas 18.06.1997. Konkurences likuma attiecīgās materiālās tiesību normas un jaunā 04.10.2001. pieņemtā Konkurences likuma procesuālās tiesību normas.

04.02.2002. Konkurences padome nosūtīja SIA "12 Dimensijas" vēstuli Nr.6-68, kurā informēja iesniedzēju par to, ka iesnieguma sakarā ir ierosināts administratīvais process un Birojs veic visu nepieciešamo faktu un informācijas iegūšanu, lai konstatētu vai ir noticis iespējamais Konkurences likuma pārkāpums.

Nolūkā iegūt papildu informāciju Konkurences padome pieprasīja divu tirgus dalībnieku (kalendāru izdevēju) viedokli par kalendāru izplatīšanas tirgu un tajā esošajiem konkurences apstākļiem.

Izvērtējot rīcībā esošo un papildu iegūto informāciju, kā arī ar lietu saistītos apstākļus, Konkurences padome

k o n s t a t ē j a :

1. SIA "12 Dimensijas" ir uzņēmēj sabiedrība, kura reģistrēta LR Uzņēmumu reģistrā 31.01.2000. ar Reģ. Nr.000347845 un tās darbības veidi ir reklāma, tirgus un sabiedriskās domas izpēte, laikrakstu izdošana, citur neklasificētu izdevumu iespiešana, žurnālu un periodisko izdevumu izdošana u.c. darbības veidi (informācija iegūta no SIA "12 Dimensijas" reģistrācijas apliecības). 11.01.2002. Biroja darbinieku tikšanās laikā ar SIA "12 Dimensijas" pārstāvjiem tika sniegta informācija, ka SIA "12 Dimensijas" pamatdarbība ir saistīta ar laikraksta "Izstāde" izdošanu. Minētajā laikrakstā tiek publicēta informācija par Latvijas teritorijā notiekošām izstādēm. Laikraksts "Izstāde" tiek izplatīts izstāžu apmeklētājiem bez maksas un tā izdošana ir pakārtota izstāžu norišu grafikam.

2000.gadā SIA "12 Dimensijas" uzsāka jauna projekta realizēšanu, izdodot sienas kalendāru "Izstāde" 2001.gadam, kas saturēja informāciju par gaidāmām izstādēm 2001.gadā. Minētā kalendāra tirāža bija 2 000 eksemplāri un 2001.gada kalendārs "Izstāde" tika realizēts 90% apmērā, kas liecināja, ka pēc šāda kalendāra bija pieprasījums. Pēc SIA "12 Dimensijas" sniegtās informācijas minētais kalendārs tika izplatīts grāmatnīcās visā Latvijas teritorijā un arī a/s "Preses apvienība" kioskos. Caur a/s "Preses apvienība" preses kioskiem tika realizēta vislielākā daļa no 2001.gada sienas kalendāru "Izstāde" kopējās tirāžas.

Tā kā 2001.gada kalendāra "Izstāde" realizācijas rādītāji bija veiksmīgi, SIA "12 Dimensijas" 2001.gadā nolēma izdot sienas kalendāru "Laikraksts Izstāde kalendārs 2002", kura tirāža bija 3 000 eksemplāri un tas bija iespiests uz kvalitatīvāka papīra. Minētajā kalendārā ievietota informācija par plānotajām izstādēm Latvijā 2002.gadā, kā arī ievietotas to firmu reklāmas, kuras piedalās izstādēs.

Konkurences padome secina, ka reklāmas apjoms minētajā kalendārā ir aptuveni 80% no visa kalendāra kopējā laukuma. Līdz ar to minēto sienas kalendāru papildus kalendāram var uzskatīt arī par reklāmas vai informatīvu materiālu (t.i., reprezentācijas materiāls). Lai gan kalendāra nosaukums ir "Laikraksts Izstāde Kalendārs 2002" un pēc iesniedzēju skaidrotā kalendārs ir domāts, lai patērētājiem sniegtu informāciju par 2002.gadā notiekošām izstādēm, tomēr nākas secināt, ka informācija par izstādēm kalendārā ir ievietota ļoti minimāli (kalendārā nav informācijas par visām rīkotajām izstādēm, jo iekļauta informācija tikai par dažu atsevišķu izstāžu rīkotājsabiedrību organizētām izstādēm). Līdz ar to Konkurences padome secina, ka sienas kalendārs "Laikraksts Izstāde Kalendārs 2002" ir atšķirīgs no vispār pieņemtā standartkalendāra satura, jo satur reklāmu.

2. Konkurences padome ir ieguvusi informāciju, ka SIA "Narvesen Baltija" ir uzņēmēj sabiedrība, kuras darbības veidi ir mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, pārtikas, dzērienu un tabakas mazumtirdzniecība specializētajos veikalos, alkoholisko un citu dzērienu, tabakas izstrādājumu, kosmētikas un tualetes piederumu, grāmatu, avīžu un laikrakstu mazumtirdzniecība u.c. darbības veidi. A/s "Preses apvienība" ir uzņēmēj sabiedrība, kuras darbības veidi ir preses izdevumu izplatīšana, laikrakstu, žurnālu un citu preču mazumtirdzniecība un vairumtirdzniecība, izdevējdarbība, mazumtirdzniecība ar tabakas izstrādājumiem, ar higiēnas un sanitārajām precēm, fasētu pārtikas produktu

tirdzniecība, starpniecība, mārketinga un pārstāvniecība, reklāmas un informatīvie pakalpojumi u.c. darbības veidi. A/s "Preses apvienība" un SIA "Narvesen Baltija" līdz ar preses izdevumu izplatīšanu realizē arī sienas kalendārus, tie tiek izplatīti tikai gada beigās un gada sākumā, jo kalendāru pārdošanai ir raksturīga sezonālitate (pārdošanā tie atrodas ne ilgāk kā četrus mēnešus).

3. Konkurences padome Konkurences likuma 1.panta 6.punkta izpratnē noteica konkrētās preces tirgu, kurš tika noteikts kā *sienas kalendāru izplatīšanas tirgus*. Minēto viedokli Konkurences padome pamato ar vairākiem argumentiem.

Konkurences padome ir secinājusi, ka tirgū tiek piedāvāti vairāki kalendāru veidi: sienas kalendāri, galda kalendāri, kabatas kalendāri, kalendāri-dienasgrāmatas. Visu minēto kalendāru veidu galvenā pamatfunkcija pēc tirgus dalībnieku SIA "Balta EKO", Mēdiju grupas TOPS sniegtās informācijas un Konkurences padomes viedokļa ir laika plānošana, informācijas sniegšana par datumiem, nedēļām, mēnešiem, t.i., kalpot par plānošanas un atskaites sistēmas pamatu. Tomēr jāatzīst, ka katra atsevišķa kalendāra veids pilda arī savu specifisko papildu funkciju un it īpaši no patērētāju lietošanas īpatnībām katrs kalendāra veids ir izdalāms atsevišķā konkrētās preces tirgū. Tā, piemēram, kabatas kalendāri ir maza izmēra, cenas ziņā daudz lētāki, domāti līdzī nešanai, un patērētājs to var lietot nepārtraukti, ja tas viņam ir līdzī, bet kalendāri-dienasgrāmatas no lietošanas viedokļa ir domāti, lai patērētājs tajos varētu izdarīt savus rakstiskos pierakstus. Minētie kalendāri-dienasgrāmatas ir smagāki, līdzīgi grāmatai un cenas ziņā ir dārgāki nekā kabatas kalendāri. Konkurences padome secina, ka viena no sienas kalendāru papildu funkcijām ir dekoratīvā funkcija, turklāt sienas kalendāru lietošanas veids (t.i., piekarot pie sienas) atšķiras no citu kalendāru veidu lietošanas īpašībām. Pēc tirgus dalībnieku sniegtās informācijas gadījumā, ja sienas kalendāru cena paceltos par 5-10%, pircēji neatteiktos no sienas kalendāru pirkšanas par labu kādu citu veidu kalendāru pirkšanai. Augstāk minētais norāda, ka sienas kalendārs nav savstarpēji aizvietoājams ar kādiem citiem kalendāru veidiem. Pēc Konkurences padomes pētījuma, sienas kalendāri, kuri tiek tirgoti mazumtirdzniecībā ir aizvietoājami ar sienas kalendāriem, kuri ir izgatavoti pēc pasūtījuma un izplatīti kā prezentācijas materiāli.

Konkurences padome Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē noteica *konkrēto ģeogrāfisko tirgu*, kurš tika noteikts kā *Latvijas teritorija*, jo sienas kalendāru izplatīšana Latvijas teritorijā ir reglamentēta visiem tirgus dalībniekiem ar vienādas nozīmes normatīvajiem aktiem.

Līdz ar to konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 5.punkta izpratnē ir *sienas kalendāru izplatīšanas tirgus Latvijas teritorijā*.

4. Konkurences likuma 17.pants nosaka "Jebkuram tirgus dalībniekam, kurš atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkāda veidā ļaunprātīgi to izmantot". Tajā skaitā saskaņā ar Konkurences likuma 17. panta 1.punktu "(..) Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties kā: atsacīšanās slēgt līgumu ar citu tirgus dalībnieku bez objektīvi attaisnojoša iemesla", bet saskaņā ar Konkurences likuma 17.panta 2.punktu "(..) Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties kā: preču (..) realizācijas apjomu, tirgu (..) sašaurināšana bez objektīvi attaisnojoša iemesla par sliktu patērētājam".

Konkurences likuma 1.panta 2.punkts nosaka: "dominējošais stāvoklis - tirgus dalībnieka ekonomisks (saimniecisks) izņēmuma stāvoklis, ja tā tirgus daļa konkrētajā tirgū pārsniedz 40 procentus un tam ir iespēja ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci konkrētajā tirgū, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai pircējiem". Pēc tirgus dalībnieku sniegtās informācijas a/s "Preses apvienība" un SIA "Narvesen Baltija" apvienotā uzņēmuma tirgus daļa konkrētajā tirgū ir daudz mazāka nekā 40 procenti. Turklāt Konkurences padome uzskata, ka a/s "Preses apvienība" un SIA "Narvesen

Baltija” ar samērā mazu tirgus daļu nebija iespējas ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci konkrētajā tirgū, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai pircējiem, jo sienas kalendāri bez a/s “Preses apvienība” un SIA “Narvesen Baltija” preses kioskiem tiek izplatīti grāmatu veikalos, pastā un ar kancelejas vairumtirdzniecības preču veikalu starpniecību visā Latvijā. Tātad sienas kalendāru izplatīšanai Latvijā pastāv citi vērā ņemami izplatīšanas tīkli. Līdz ar to secinām, ka minētā tirgus situācija norāda, ka sienas kalendāru izplatīšanas tirgū Latvijas teritorijā nav dominējošā stāvoklī esoša tirgus dalībnieka, un SIA "12 Dimensijas" līdzvērtīgi ar citiem tirgus dalībniekiem ir iespējams realizēt savu produkciju vairāku veidu mazumtirdzniecības uzņēmumos un citās tirdzniecības vietās. Konkurences padomes lietas izpētes gaitā iegūtā informācija ļauj secināt, ka attiecībā uz apvienoto a/s “Preses apvienība” un SIA “Narvesen Baltija” uzņēmumu nav piemērojama Konkurences likumā noteiktā dominējošā stāvokļa definīcija (sienas kalendāru izplatīšanas tirgū Latvijas teritorijā). Tādējādi SIA "12 Dimensijas" iesniegumā norādītās apvienotā a/s “Preses apvienība” un SIA “Narvesen Baltija” uzņēmuma darbības nesatur kādu no iespējamā Konkurences likuma 17.panta pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmēm.

Tā kā apvienotais uzņēmums a/s “Preses apvienība” un SIA “Narvesen Baltija” neatrodas izņēmuma stāvoklī konkrētajā tirgū, tad tas var rīkoties pilnībā atbilstoši savām komerciālajām interesēm.

Ņemot vērā minēto un saskaņā ar 18.06.1997. Konkurences likuma 1.panta 2.punktu, 04.10.2001. Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 2.punktu, 04.10.2001. Konkurences likuma 8.panta otro daļu, 18.06.1997. Konkurences likuma 17.panta 1.punktu un 2.punktu, Konkurences padome

n o l ē m a:

izbeigt lietas Nr.605/02/06/1 izpēti, jo iespējamais 18.06.1997. Konkurences likuma 17.panta 1.punkta un 2.punkta pārkāpums a/s “Preses apvienība” un SIA “Narvesen Baltija” darbībās nav noticis.

Konkurences padomes lēmums ir pārsūdzams Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzināja vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto lēmumu saskaņā ar 04.10.2001. Konkurences likuma 8.panta otro daļu, LR Civilprocesa likuma Pārejas noteikumu 1.punktu un Civilprocesa kodeksa 24.-A nodaļu.

Priekšsēdētājs

P. Vilks